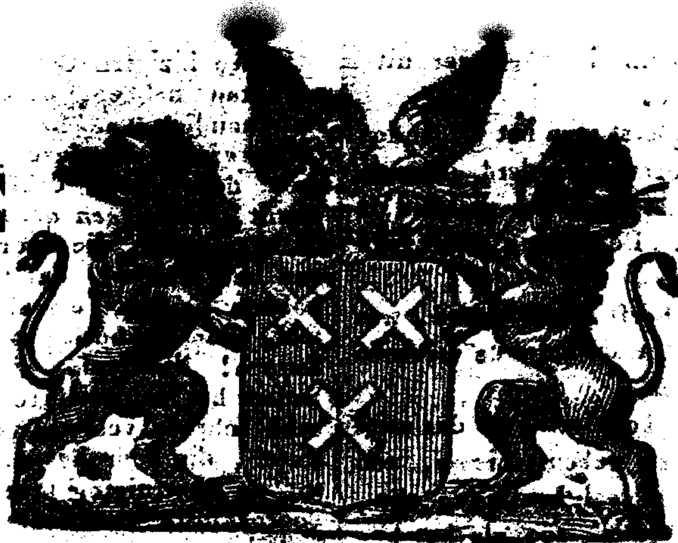
N°. 25 | 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Donderdag 30 Januarij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten Januarij.

Na eene levendige discussie, waaraan de heeren *Lafayette*, *Odilon Barrot* en de minister *d'Argout* hebben deel genomen, is gisteren ook de petitie der Poolsche uitgewekenen te Havre door de kamer van afgevaardigden ter zijde gelegd. Voorts heeft nog in deze zitting de maarschalk *Soult* zich verdedigd tegen de beschuldiging hem door den heer *Larabit* aangewreven, dat hij door het overplaatsen van eenige officieren der marine bij het wapen der artillerie, eene schreeuwende onregtvaardigheid en willekeurige daad had gepleegd. Reeds sints eenen geruimen tijd gaf die maatregel bij het laatstgenoemde korps tot herhaalde klagten aanleiding, welke nu onlangs zoo hevig werden, dat men zich genoodzaakt vond eenige officieren, ter zake van indiscipline, voor eenen krijgsraad te regt te stellen. De oppositie meende zich nu gisteren voor deze in de bres te moeten stellen, doch eene groote meerderheid heeft besloten tot de orde van den dag over te gaan.

— Het beroep in cassatie van de drie advokaten, die onlangs de leden der maatschappij van de regten van den mensch voor het hof van assises verdedigden, en ter dier zake in hun ambt werden geschorst, is gisteren verworpen.

Tegelijk werd door het tegenwoordig hof van assises, de verantwoordelijke uitgever der *Gazette de France*, tot eene gevangenis-straf van drie maanden en eene boete van 4000 franken veroordeeld, en zulks om een artikel aan *Lodewijk Philips*, als luitenant-generaal van het koningrijk, gerigt, waarbij men hem verzocht van den onwettig beklommen troon afstand te doen.

— Volgens berigten van Londen van den 24sten, zoude de heer *de Talleyrand* zeer ernstig ongesteld zijn.

— Het gerucht dat de heer *de Rayneval*, als gezant te Madrid, zoude worden vervangen, schijnt zich te bevestigen; immers men verzekert, dat reeds gisteren in den raad des konings besloten werd, hem dadelijk terug te roepen. De heer *Decazes* wordt als zijn vermoedelijke opvolger genoemd.

— Bijzondere berigten uit Madrid van den 16den dezer vermelden, dat de bevolking zich over de verandering, die het ministerie had ondergaan, zeer tevreden betoonde. Men meende, dat de nieuw benoemde ministers reeds vooraf met de meerderheid van den raad van regentschap, over het stelsel dat zoude moeten gevolgd worden, waren overeengekomen; dat dien ten gevolge eerlang eene nationale vertegenwoordiging, bestaande uit eene kamer van notabelen en eene kamer van afgevaardigden, zoude worden bijeengeroepen; dat men de onafhankelijkheid der Zuid-Amerikaansche staten zoude erkennen, immers daarover door tusschenkomst eener bemiddelende mogendheid in onderhandeling treden; dat eene algemeene amnestie, zonder eenige uitzonderingen, zoude worden afgekondigd; dat eindelijk door eene krachtdadige tusschenkomst, zoo aan den burgeroorlog in Portugal, als aan den opstand in naam van don *Carlos*, een einde zou worden gemaakt.

De hertog van *San Fernando* en de voormalige minister van oorlog, de generaal *Cruz*, worden gezegd beide ernstig ongesteld te zijn.

Te Barcelona is door den generaal *Llander* eene proclamatie gedaan, waarbij de bevolking dringend tot rust en orde wordt vermaand, en tevens de grootste gehechtheid en trouw aan het bestuur der jonge koningin aanbevolen. Deze gevoelens schijnen intusschen niet algemeen bijval te hebben gevonden, want volgens berigten van Oleron van den 20sten dezer, waren er te Barcelona nieuwe ongeregeldheden gepleegd, en was de rust niet dan met moeite hersteld.

(Heden, uit hoofde van den zondag, geene fonds-notering.)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten Januarij.

Blijkens de jongst ontvangene rivier-berigten, heeft de daling van het water, waarop men, naar de gisteren ontvangen opgaven, eenige hoop meende te mogen voeden, niet plaats gehad en is integendeel nog eene meerdere rijzing op de rivieren ontstaan, zijnde de waterstand den 25sten dezer te Keulen geweest 24 voet 1 duim, en dus in de laatste 24 uren wederom 5 duim gewassen, terwijl langs de voornaamste punten onzer hoofd-rivieren het water aan de verschillende peilpalen teekende: te Hulhuizen 1,77 Ned. el, te Pannerden 1,77, te Westervoort 0,85, te Vreeswijk 1,44 en te Grave 1,23 Ned. el, overal onder den dijks-kruin.

Ten gevolge van dezen voortdurenden aanwas van het water, is thans de buitengewone rivier-correspondentie weder ingesteld in de provincien Noord-Braband, Gelderland en Overijssel, en de dienst der correspondenten dus in werking gebragt.

— In de rivier de Lek stond gisteren morgen, voor Vreeswijk, het water 1 el, 3 palm, 6 duim, zijnde in de laatste 24 uren 16 duim gewassen.

— Voor het regiment kurassiers, no. 3, is voor de noodlijdenden in deze provincie, [illegible] van f 240, [illegible] bijeengebragt.

— Uit Zeeland schrijft men, dat de koloniale divisie, onder kommando van den majoor [illegible], welke sedert februarij 1832 te Vlissingen in garnizoen lag, bevel bekomen heeft zich in te schepen om naar Harderwijk te vertrekken; dit korps, hetwelk in het oproerig Antwerpen en vervolgens in de citadel dier stad vele diensten bewezen heeft, verlaat de vesting Vlissingen met de openlijke getuigenis, van, bij eene goede krijgstucht, geschiktheid en dienstijver, gedurende hun tweejarig verblijf aldaar, aan den dag gelegd te hebben.

— Het *Journal d'Anvers* vermeldt, dat de belgische douanen te Meir, niet ver van onze grenzen, gestationeerd, tusschen die gemeente en Meerle een depôt van smokkelarij ontdekt hadden, ter waarde zoo men zegt van verscheidene [illegible] franken, en bestaande in bijouterien, goud- en zilverwerken, katoenen goederen en mode-artikelen.

— De belgische afgevaardigden hebben eergisteren het ontwerp aangenomen, waarbij in zekere gevallen de vrije invoer in Belgie van de machines en het materieel ten dienste der nijverheid wordt veroorloofd. In dezelfde zitting is nieuw rapport uitgebragt over eene nadere petitie van de Gentsche werklieden; zij werd, gelijk te wachten was, als de vorige, aan de commissie voor de nijverheid en den minister van binnenlandsche zaken verzonden, en bovendien aan dien van financien, ten einde dezen minister, zoo gezegd werdt, opmerkzaam te maken, op de noodzakelijkheid om de smokkelarij op de grenzen te beteugelen. Door den president van de nijverheids-commissie, de heer *Davignon*, werd te dezer gelegenheid beloofd, dat men binnen kort het verslag van welgemelde commissie over de eerste Gentsche petitie uitbrengen zou.

— Den 24sten heeft men te Luik, ten gevolge van nieuwe ongeregeldheden in den schouwburg, voor de tweede maal het publiek de zaal doen ruimen.

— Het dagblad van Luxemburg van den 24sten vermeldt, dat een detachement troepen van het garnizoen, sterk 200 man, zich naar de zijde van het Grunwalder bosch, dat nabij den grooten weg naar Trier ligt, begeven heeft en, den omtrek afgezet [illegible] waar binnen zich een vijftiental houtstroopers bevonden, [illegible] nog voorzien van hunne [illegible], naar de vesting gebragt heeft, waar zij voorloopig gevangen gehouden worden.

— De rivieren in Belgie zijn steeds op eene buitengewone hoogte; onder anderen schrijft men uit Remich, dat de Maas in de omstreken aldaar den 22sten tot zulk eene hoogte gestegen was, dat de geheele benedenstad onderstroomd; de gemeenschap langs de rivier was te dier plaatse geheel gestremd.

— Te Antwerpen waren maandag genoteerd: Belg. 95¼; Ham. 67¾, 68; sp. perpet. 57⅛, 56¾, ⅞; 3 pCt. 36¼; bij uitgest. 11¾; R. L. 91⅞, ⅜.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 24sten Januarij.

Aan den senaat dezer stad is van wege de onderscheidene duitsche staten, die onlangs het algemeene handel-traktaat hebben aangegaan, te kennen gegeven, dat onze stad zich binnen eenen zekeren termijn stellig had te verklaren, of zij al dan niet alsnog tot het groote tolverbond wenschte toe te treden, met de bijvoeging, dat na het verstrijken van dien termijn, tot eene zoodanige toetreding eerst niet dan na verloop van acht jaren (den voorloopigen duur van het gemeld algemeen handelverbond) de gelegenheid zoude bestaan.

— Uit Kassel meldt men van den 17, dat de minister van justitie, *von Hassenpflug*, aan het hoog geregtshof [illegible] verdedigingsmemorie, betrekkelijk de tegen hem door de Standen

ingebragte klagten, ingediend heeft. Die memorie moet zeer uitgebreid zijn, en wel twee duim dikte hebben.

— In brieven uit Weenen, van den 15den, leest men het volgende:

» Eergisteren is de conferentie voor het eerst vergaderd geweest. Al de ministers der mogendheden, waaruit het Duitsche verbond is zamengesteld, waren daarbij tegenwoordig. De zitting heeft van 3 tot 5 ure geduurd.

» Het bal, dat gisteren avond ten hove heeft plaats gehad, was allerluisterrijkst. Meer dan 1500 genoodigden, waaronder de vreemde ministers, vulden de smaakvol versierde zalen.

» Aan onze beurs bestaat bij voortduring kooplust, en dus eene neiging tot rijzing der fondsen. Plaatselijke gebeurtenissen, zoo als, bij voorbeeld, dat er op het oogenblik veel kontanten zijn, bijzonder echter de staatkundige aangelegenheden, zoo als het bijleggen der Oostersche geschillen, alsmede het dagelijks toenemende vertrouwen op eenen duurzamen vrede in Europa, lossen deze verschijning op."

— De *Allgemeine Zeitung* berigt uit Konstantinopel van 31 Dec.:

» Hier is alles rustig en tot de oude orde terug gekeerd. Des Sultans geheele aandacht is op de wapenoefeningen zijner troepen gevestigd; hij verwacht een aantal drilmeesters uit Frankrijk en Italie, en wil dan ook in de provincien eene ligting uitschrijven; hoewel het moeijelijk te begrijpen is, van waar de daarvoor vereischte middelen zullen genomen worden. De finantien zijn in een ellendigen toestand en wanneer men weet, hoe gering de inkomsten der schatkist zijn, en welke ontzettende uitgaven dezelve doen moet, dan kan men zich niet genoeg verwonderen, dat de staatshuishouding zoo lang gaande gehouden wordt.

» De Russische gezant *von Butenieff* heeft ons verlaten en zal zes maanden afwezig blijven; zijne plaats wordt voorloopig door den heer *Rückmann* vervuld.

» Dezer dagen is in de haven alhier een fregat binnengekomen, aan boord waarvan zich de bevelhebber der Egyptische vloot voor Kandie, *Osman*-pacha, bevond, die zich alsnu aan den Sultan onderworpen heeft (*zie deswegens reeds ons vorig nommer*). Deze gebeurtenis verwekte alhier veel vreugde en beweging. In weinige uren was de mare daarvan door de geheele stad verspreid, en eene menigte volks stroomde naar de haven, om zich met eigen oogen van de waarheid dier tijding te overtuigen. Tevens geraakte het gerucht in omloop, dat op de Egyptische schepen voor Kandia eene ernstig oproer was uitgebarsten, ten gevolge waarvan de geheele vloot welligt het voorbeeld van *Osman*pacha zoude volgen. Sommige lieden deelen de vreugde daarover niet, maar beschouwen deze gebeurtenis als eene kunstgreep van den sluwen Onder-koning, en meenen, dat deze, wel wetende dat de verrader door den Sultan goed ontvangen zou worden, zelfs aan zijnen pacha het bevel tot den gewaanden afval zou hebben gegeven, om zoo doende nieuwe aanleiding tot eene breuk met de Porte te vinden en in het voorjaar den oorlog tegen den Sultan weder te kunnen aanvangen.

» De berigten uit Alexandrie zijn niet gunstig voor den Onderkoning; de verbittering over zijne harde regering is zoo algemeen, dat er zeker reeds lang eene omwenteling zou zijn uitgebarsten, indien hij niet eene zoo talrijke legermagt te zijner beschikking had."

— Op de Weener beurs waren den 16den dezer genoteerd: de 5 pCt. Metall. 95 ½; 4 pCt. 86; Bankactien 1231 ½.

BLIKKEN IN DE TOEKOMST.

VIERDE ARTIKEL.

In ons vorig artikel hebben wij op het standpunt trachten te komen, waarop Europa's toestand het beste zoude kunnen worden overzien. Pruissen en de Oostenrijksche staten, te midden van ons werelddeel gelegen, zijn thans die landen, waarop de aandacht met de meeste ware belangstelling gevestigd is. De uitgestrektheid van beider gebied, de magtige invloed, dien zij op het overige Duitschland uitoefenen, hunne vastberadene staatkunde, de door hen aan den dag gelegde schijnbare onverschilligheid, ten aanzien der pogingen van Engeland en Frankrijk, om Europa in eene oproerige beweging te brengen, het trapsgewijze verbeteren hunner instellingen, en hunne toename in beschaving; dit alles – zeggen wij – zal dezen beide mogendheden, naar ons inzien, de beslissing van Europa's toekomst in de handen spelen.

Wanneer wij ook, met eenig nadenken, de hinderpalen van nabij bezien, die hen in den weg staan, om het doel, dat den aandachtigen beschouwer meer en meer blijkbaar wordt, te naderen, dan wordt de rol, die zij misschien welhaast geroepen worden openlijk te vervullen, duidelijk. Frankrijk en Engeland aan den eenen, Pruissen en Oostenrijk aan den anderen kant, staan tegenover elkander, en om deze beide groote afdeelingen van ons werelddeel voegen zich andere staten, wier staatsgesteldheid, in eene voortdurende vernielende beweging, of in zucht tot behoud en instandhouding van het goede bestaande, het medebrengt, om zich aan deze of gene zijde aan te sluiten.

Welke inzigten Oostenrijk, voor het vervolg van tijd, op Italie ook kan hebben, deszelfs tegenwoordig doelwit is en blijft, instandhouding van hetgeen aan hetzelve bij het Weener-verdrag is toegewezen; ook deze wensch schijnt Pruissen te bezielen; al hetgeen door beide deze mogendheden gedaan is en nog gedaan wordt, heeft *geen* ander doelwit doen uitblinken. Consequent in de beginselen, die door beiden in 1830 zijn aangenomen, gehecht aan het beginsel, dat tot grondslag der Weener-acte genomen was, hebben beiden, op alle mogelijke wijzen, zooveel hen-zelven betrof, dien grondslag zoeken te behouden, namelijk: den vrede van Europa! Niettemin, zich voorbereidende, om naar de omstandigheden het initiatief te kunnen aannemen, zagen wij ze allengkens eene schrede voorwaarts maken, en hunnen invloed ook op andere staten, die door hetzelfde belang waren gebonden, uitoefenen, en tot de overtuiging brengen, dat eenheid van doel en inzigten de voornaamste steun des vredes en van het welvaren der volkeren is; dat deze alleen in staat konde wezen, om Europa terug te voeren tot op het punt van waar men in 1815 te Weenen was uitgegaan, en waarvan de fransche Julij-omwenteling het zooverre verwijderd had. In Zuid-Duitschland, zelfs in hunne eigene staten, waren de hartstogten, door de laatstgenoemde gebeurtenis, te veel opgewonden, om daaraan dadelijk eene voor het algemeene welzijn, gunstige rigting te geven. Men moest alzoo aan de verhitte gemoederen tijd laten om tot bedaren te komen, en met gematigdheid moesten deze tot denken worden teruggebragt. Deze staatkunde, welke wij dikwerf ten onzen opzigte onbillijk noemden, heeft, van achteren beschouwd, eenige veel beloovende uitkomsten opgeleverd, en welligt worden deze aanvankelijk verkregene uitkomsten op het aanstaande Weener ministerieel congres, ten volle bekroond. De langdurige vrede, de staat van rust, na zoovele woelige jaren, had den gemeenen vijand uit het oog doen verliezen, en den band, die in den hoogst geklommen nood hen allen te zamen hield, doen verslappen. In dien onbezorgden toestand vertoonde zich wederom de oude vijand, met al de uiterlijke kenteekenen van hetzelfde dreigend gevaar, dat men vroeger zoo smartelijk had leeren kennen. Dien band langzaam en onmerkbaar weder aan te halen, zonder den dreigenden vijand een voorwendsel te geven om zulks te beletten, schijnt het voorbereidende doel dier beide genoemde mogendheden geweest te zijn: hun eigenlijk doelwit, echter, het statenstelsel van Europa, met eenige wijzigingen, terug te brengen tot den grondslag van het Weener-congres van 1815. Hetgeen men alzoo had dienen te doen, weinige jaren na de tweede restauratie in Frankrijk, zal welligt nu eerst tot stand komen; namelijk het herstellen der gebreken, die tijd en omstandigheden in dat statenstelsel had doen ontdekken, en wel zonder groote schokken.

Aan deze staatkunde zien wij bijna het geheele Noordelijke en Oostelijke Europa zich aansluiten, en het beginsel van behoud aankleven, en niet alleen door de vorsten, maar ook door de volken, toejuichen: een teeken, dat de tijd en eene vrije overtuiging op de ontwaakte hartstogten gewerkt hebben.

Rusland, Zweden, Denemarken, Nederland en de meeste staten van Duitschland zijn, de een min, de ander meer, tot dat middelpunt der staatkunde van ons werelddeel genaderd; de meerderheid en de morele en physische kracht is alzoo aan den kant van Oostenrijk en Pruissen.

Aan den ouden vijand van den algemeenen vrede heeft Engeland zich gehecht, en deze beiden staan thans tegenover de zoo even genoemde landen. Engeland is echter het Engeland van 1795-1815 niet meer, en te veel heeft het uit den revolutionairen giftbeker geslurpt, en te sterk woelt het in zijne ingewanden, dan dat het in langen tijd wezenlijk nuttig aan zijne nieuwen vriend zoude kunnen worden, of zijne vijanden zoude kunnen schaden.

Frankrijk had op nieuw eene omwenteling voortgebragt en zich eene nieuwe dynastie gekozen, doch daarmede had het nog zijn eigenlijk doel niet bereikt. Het moest voorwaarts, het moest zich uitbreiden buiten de grenzen, die het van *Lodewijk XIV* ontvangen had, en waarin het door de eendragt der volken, in 1815, was teruggebragt. Het wenschte daarna, *voor zich*, verbreking, *voor anderen*, instandhouding der Weener-acte.

Om deze beide landen scharen zich, het inwendig beroerde Belgie, dom *Pedro* met een honderdste gedeelte van de Portugesche natie, *Isabella* van Spanje, met al de kracht die een kind op 's moeders schoot kan bijdragen, gedeeltelijk Zwitserland en eenige onrustige hoofden in Italie, in Napels en den Kerkelijken Staat. Van dit brooze ligchaam is Frankrijk met zijne uitgestrekte bronnen, de ziel, en Engeland de bijtende kanker.

Deze zijn de hinderpalen die den wenschelijken vrede in den weg staan. Wij mogen daarbij echter niet uit het oog verliezen, dat, hoezeer Frankrijk zijne geheime bedoelingen duidelijk heeft doen zien, zelfs onlangs nog door de adhesie van een der fransche ministers (die, omdat hij *overluid* voor de overtuiging van het tegenwoordig fransche bewind dacht, door den meester berispt werd) aan de staatkundige gevoelens van den Franschen afgevaardigde *Bignon*; dat datzelfde Frankrijk – zeggen wij – niet geheel en al wars is van de door anderen aangenomene denkbeelden omtrent het statenstelsel van Europa, en dat het alleen, wat zich-zelven betreft, in oppositie met Pruissen en Oostenrijk is. Er bestaat alzoo geene geheele, maar slechts eene gedeeltelijke verwijdering van gevoelens. Eene *toenadering* behoort dus tot de mogelijke zaken, hetzij door *inwendige overtuiging*, hetzij door den *drang der omstandigheden*, hetzij door *dezelfde eendragt*, die eenmaal de volken van Europa tot hetzelfde doel deed zamenspannen.

Hij die met eenige aandacht de gebeurtenissen, met al derzelver gevolgen, die de staatkunde en de diplomatische kunstgrepen der zoogenaamde Noordsche hoven gevolgd hebben, moet, even als wij, daarin lichtpunten hebben ontdekt, die over de ware bedoelingen van de Noordsche staatkunde een meer opgehelderd daglicht verspreiden. Had Frankrijk geheel en al de voorwaarden van het voormalige staten-stelsel verworpen, dan hadden welligt meergenoemde Noordsche kabinetten eenen geheel anderen weg ingeslagen; dan hadden zij welligt dadelijk met Frankrijk gebroken, zoodra zij zich in staat gevoelden, om aan dat rijk het hoofd te bieden; doch nu zagen wij, dat zelfs de geringste aanleiding tot eene zoodanige breuk door hen vermeden werd; – eene reden te meer om te gelooven, dat die hoven, eene toenadering van den kant van Frankrijk niet voor onmogelijk hielden; zij wilden dus ook niets beslissen, maar hielden alle vraagstukken sleepende, en kwamen alzoo met voordacht, doch onder den schijn van zulks met tegenzin te doen, de wenschen van Frankrijk en Engeland voor – en ziedaar – naar ons inzien – de geheele geheime geschiedenis van de Londonsche conferentie. Het sprak echter van zelf, dat eene der partijen de schuld van het lang rekken der onderhandelingen moest dragen, om de aandacht van het ware doel af te trekken, en hiertoe koos men de meest lijdende partij, den Koning der Nederlanden.

Boven hebben wij gezegd, dat meergenoemde kabinetten, deze wenschelijke toenadering door inwendige overtuiging hadden willen bevorderen. Hoezeer daarop gewerkt is, hebben wij genoegzaam kunnen opmerken. – Hoe dikwerf de drang der omstandigheden te baat genomen is, om het tegenwoordige Fransche bewind te overtuigen, dat eene zoodanige toenadering in het belang van dat bewind zelven was, hebben wij kunnen zien. En op dit oogenblik, waarin wij deze regels ter nederstellen, is men welligt bezig, om tot het laatste middel van overtuiging over te gaan, namelijk, om de mogendheden, die door hetzelfde belang gebonden zijn, te bewijzen, dat het tijdstip nadert, waarin men met *eendragt* zal moeten handelen.

Langen tijd heeft men vermoed, dat de zoogenaamde Noordsche staatkunde nimmer opregtelijk het tegenwoordige Fransche bewind zoude erkennen; wij gelooven echter, dat dit vermoeden thans geheel zal geweken zijn, nu men de zekerheid heeft verkregen, dat hetgeen *Lodewijk Philips* door zijne propaganda heeft zoeken te bereiken, door *Karel X* met zijne congregratie gezocht werd. En ofschoon de aan te wenden middelen verschilden, was en bleef het doel hetzelfde, en welke regeringsvorm Frankrijk moge beheeren, datzelfde doel zal wel blijven voorzitten.

Al verder heeft men ook willen beweren, dat de Noordsche staatkunde nimmer eenige vergrooting van grondgebied aan Frankrijk zoude toestaan; wij gelooven thans het tegendeel, en houden ons daarenboven verzekerd, dat juist eene min of meer grootere uitbreiding van dat land, zonder het evenwigt en het nieuw te vormen staten-stelsel van Europa te bedreigen, het lokaas zal worden, waarmede men Frankrijk van Engeland, 't welk tegen eene vergrooting van het fransche grondgebied is, zal zien los maken.

Het staten-stelsel, 't welk Europa in 1815 was opgelegd, was – dit hebben wij meermalen herhaald – eene proef in het groot eener vroegere grootere conceptie. Dat er gebreken in die conceptie bestonden, is door den tijd en door de omstandigheden geleerd, doch dat die gebreken niet groot waren, heeft een vijftien-jarige vrede bewezen. Niet alle mogelijke beweegredenen tot later opkomende ontevredenheid waren echter weggenomen. Aan Frankrijk *o. a.* waren eenige grensplaatsen en vestingen ontnomen, en door alle tijden heen, heeft het voor eene gebrekkige staatkunde gegolden, om aan een groot rijk *weinig* te ontnemen. Aan magtige volken moet *veel* of *niets* ontnomen worden; want door hen weinig te ontvreemden, berooft men hen noch van de lust noch van de magt, om te hernemen, hetgeen men hun ontvreemd heeft. Men had alzoo, de beweegredenen van *Talleyrand* op het Weener kongres (zie *Histoire de la restauration*) als geldig moeten aannemen, en de grenzen door *Lodewijk XIV* voor Frankrijk bepaald, in hun geheel moeten terug geven.

Ook de staten van den tweeden rang stonden welligt, hetzij in getal, hetzij in magt, in geene juiste verhouding tot die van den eersten rang. Hunne magt en hun aanzien hadden moeten aangroeijen, om het evenwigt te bevestigen, en daarom was het een gebrek sommige dier staten te verzwakken. Al te kleine staten, welker bestaan, door niets gewaarborgd wordt, zijn veeleer schadelijk dan gunstig voor het plan van een evenwigtig statenstelsel. Het zijn, om zoo te zeggen, geene staatkundige noodzakelijkheden, maar wel voorwerpen van onderlinge begeerte, voedsel en prooi voor de heerschzucht, en daardoor hinderpalen tegen eene blijvende orde van zaken. Zoodra ook de staatkundige wetenschappen op vaster en grootscher grondslagen zullen gebouwd zijn zullen zij alle de kleine staten en volken, zonder eenig physisch noch moreel gewigt, vereenigen, tot een grooter monarchaal geheel, om alzoo het onderling evenwigt tusschen de staten van den eersten rang te verzekeren.

De staatkunde van Oostenrijk en Pruissen schijnt alles voor te bereiden, om eenmaal tot dat doel te komen, en om dit bevorderlijk te wezen, gelooven wij, dat het aan Frankrijk, om deszelfs gekwetste eigenliefde eenigzins te gemoet te komen, eene kleine uitbreiding van grondgebied niet zoude ontzeggen, wanneer hetzelve daardoor zoude willen toenaderen, tot den eigenlijken grondslag der Weener-akte. De voor Frankrijk zoo beleedigende betrekking van het koningrijk der Nederlanden, als barrière tegen Frankrijk, konde dan ook vermeden worden, ten minste in naam, hoezeer de daad altijd eenigzins zoude moeten blijven bestaan.

In 1815, toen Frankrijk in handen van het overwinnend bondsleger was, konde men alzoo spreken, alhoewel het een groote staatkundige misslag konde genoemd worden. Thans echter, moet men met meer omzigtigheid, d. i., meer staatkundig te werk te gaan.

Het gewrocht der nieuwere staatkunde, namelijk het nieuwe onzijdige koningrijk Belgie, kan nimmer, zoo als het nu bestaat, tot het door ons vermeende doel der Noordsche staatkunde medewerken, en op de een of andere wijze zal daarover moeten worden beschikt. Wij geven zelfs voor het oogenblik nog toe, dat men zich daaromtrent schoone droombeelden, zelfs hier te lande, kan vormen; doch de tijd zal leeren, dat dit slechts droombeelden waren, waarin verbitte hartstogten en vele luchtkasteelen de grootste rol gespeeld hebben. Alengkens nadert Europa het groote plan, dat *Hendrik IV* reeds voor hetzelve gevormd had, waarbij het zich eindelijk op vaste en hechte grondslagen zal vestigen, en niet alleen vrijheid en onafhankelijkheid te land, maar ook, – met de fnuiking van Engelands magt, dat zich eindelijk met alle deszelfs kuiperijen alleen en verlaten op den oceaan zal bevinden, – de vrijheid en onafhankelijkheid op alle de wereldzeeën zal bevestigd worden.

Eene algemeene toenadering tot dit doel, zal eenen wenschelijken voortgang in verlichting en staatkundige beschaving kunnen bevorderen, vooral in die landen, waar nog geene de minste voortgang is opgemerkt geworden. Het geheele zuidelijke gedeelte van ons werelddeel, Portugal, Spanje, Italie, de Kerkelijke Staat, Napels, Griekenland, en Europeesch Turkije zullen dan eerst den invloed der beschavende, gematigde, vrijheids-lievende staatkunde van het Noorden gaan gevoelen: eenen invloed die nu, door den vernielenden geest der eeuw geweerd wordt. Eene nadere beschouwing deswege zal het onderwerp onzer volgende artikelen uitmaken.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Eene nieuwe soort van tooneelvoorstelling heeft de schouwburg te *Francfort* ter gelegenheid van het kersfeest opgeleverd. Ten einde tot de viering van dat feest ook het hare toe te brengen, had de Directie eene vertooning aangekondigd van tafereelen uit de Gewijde Geschiedenis, naar beroemde schilderijen. De avond werd aangevangen met het schoone oratorio van BEETHOVEN, *Jezus op den Olijfberg*, waarvan de koren vooral niets te wenschen overlieten. Daarop is de schilderij van RAPHAËL, welke zich in de galerij te *Bologne* bevindt en waarvan de Heilige CECILIA het onderwerp uitmaakt, door eene kunstrijke groepering van daartoe meest geschikte tooneelkunstenaars voorgesteld. Het volgende tafereel was dat van de schilderij van RUBBENS, *de Heilige Martijn, die zijn mantel onder de armen uitdeelt*, en het derde, *het huwelijk van de Heilige Maagd met Joseph*, naar eene schilderij van den Oud-Duitschen schilder MECHELEN. De avond werd besloten met eenige tooneelen uit de *Armida* van GLÜCK.

DENEMARKEN. — Een Engelschman te *Koppenhagen*, met name STAURY, heeft in het Deensch een merkwaardig geschrift uitgegeven, over de cholera en derzelver genezing, van hetwelk binnen kort vertalingen in het Duitsch en Engelsch zullen verschijnen. Zijne geneeswijze bestaat hierin, om de lijders eene groote hoeveelheid zout in te geven. — Dr. Ross uit *Holstein*, is door de Regering van *Griekenland* aangesteld tot Conservator van de overblijfselen der oudheid in den *Peloponnesus*, en tevens is hem de benoeming toegezegd tot Hoogleeraar bij de Universiteit welke in *Griekenland* zal worden opgerigt. — De Universiteit te *Kiel* telt gedurende dit halfjaar 294 studenten.

FRANKRIJK. — De Historieschilder THOMAS is, na een lijden van twee jaren, ten gevolge van een ongemak in de hersenen, overleden. Men heeft van hem de groote schilderij, voorstellende CHRISTUS die de koopluiden uit den tempel jaagt, welke schilderij door de stad *Parijs* aan de kerk van *Saint-Roch* is geschonken, en eenige andere zeer verdienstelijke kunststukken. — Men is te *Parijs* bezig het model te vervaardigen van een groot standbeeld van den Generaal KLEBER, 't welk bestemd is, de stad *Straatsburg* te versieren. — Een der Koorzangers van eenen der Schouwburgen van *Parijs*, vader van een huisgezin, van zijnen post ontzet zijnde, als hebbende in een oogenblik van drift binnen den Schouwburg met een zijner vrienden aan het kloppen geweest, had een klein verzoekschrift door al zijne kameraden laten teekenen. Toen de lijst vol was, liet de beroemde zanger RUBINI zich dezelve geven, en zette er onder: RUBINI, *voormalig Koorzanger*. — Bij de vijftig eerste voorstellingen van *l'homme du siècle* (tafereelen uit het leven van NAPOLEON) in het *Cirque Olympique* te *Parijs* zijn er afgeleverd 103,000 toegangskaarten.

ENGELAND. — Miss MARTINEAU, schrijfster van het zeer gezochte en ook in het Fransch vertaalde werk: *Verhalen over de Staatshuishoudkunde*, zal te *New-Castle* een cursus openen over de Staatshuishoudkunde. — Den 1sten Januarij hebben eenige werklieden, bezig zijnde met herstellingen aan de *Gild-hall* te *Londen*, eene zeer oude schilderij gevonden, welke opgerold was en den slag bij *Azincourt* voorstelt. Deze schilderij heeft eene lengte van meer dan 100 en eene breedte van 20 voeten. — In den loop van 20 jaren is voor het Britsche Museum te *Londen* niet meer besteed dan engeveer *f* 369,000 tot den aankoop van boeken en handschriften, ongeveer *f* 84,000 voor penningen en oudheden, en ongeveer *f* 119,000 voor voorwerpen van Natuurlijke Historie. Men heeft de berekening gemaakt, dat de sinecuren van zes Lords aan *Engeland* meer gekost hebben, dan de eenige nationale bewaarplaats van voorwerpen van wetenschap. — Een eenvoudig, maar braaf pachter heeft voor eenige dagen een zonderling voorbeeld gegeven van naauwgezetten eerbied voor boeken. Hij bezat een aantal oude boeken, waarvan hij zich ontdoen wilde, en raadpleegde daarover eenen vriend. Deze ried hem ze te verbranden. Maar het denkbeeld om hetgeen uit de hersens van overledene menschen gekomen was, even als de martelaars te verbranden, had voor den man iets zoo terugstootends, dat hij den raad zijns vriends verwierp, en besloot, zijne oude boeken op eene betamelijke wijze ter aarde te bestellen: hetgeen ook werkelijk plaats had.

Amerika. — In den Almanak door de Matigheids-Maatschappij in *Noord-Amerika* voor 1834 uitgegeven, vindt men de volgende opmerkelijke bijzonderheden, welke alleen betrekking hebben tot den Staat van *New-York*. In dezen Staat alleen zijn 1500 hulpgenootschappen van de centrale Matigheids-Maatschappij.

Door 231,074 personen is eene schriftelijke verbindtenis aangegaan, om zich van alle sterke dranken te onthouden.

Uit 1202 herbergen en pakhuizen zijn alle sterke dranken geweerd.

131 branderijen zijn gesloten; er zijn nog 161 in werking.

Men begroot de som, welke *jaarlijks* in de *Vereenigde Staten* aan sterken drank besteed wordt op 60 millioenen dollars (ongeveer 160 millioenen guldens), en voor deze som zoude men:

1°. een ijzeren spoorweg kunnen aanleggen van 6000 mijlen; of
2°. een bijbel kunnen uitreiken aan elk huisgezin op den aardbodem; of
3°. 120 linieschepen kunnen bouwen; of
4°. eene stad kunnen bouwen van 10,000 huizen voor 150,000 inwoners; of
5°. 600,000 jonge lieden gedurende een jaar kunnen laten studeren en onderhouden; of
6°. eene boerenhofstede van 400 dollars (*f* 1000 à *f* 1100) kunnen koopen voor ieder der 150,000 behoeftigen, die zich in de Vereenigde Staten bevinden.

In de twee eerste jaren van het bestaan der Maatschappij waren er, tot verspreiding van hare nuttige bedoelingen 48,610 vlugschriften of tractaatjes uitgegeven; in het derde jaar beliep dit getal 512,000, in het vierde 860,000. In het nu afgeloopen jaar zijn er 4,123,191 exemplaren van onderscheidene geschriften tot aanprijzing der Matigheid onder alle klassen des volks verspreid.

Bij de kommissie tot verzachting van het lot der slagtoffers van de overstroomingen in *Noord-Braband* zijn, sedert de vorige opgave, ontvangen de volgende giften en bijdragen:

Van de gemeente Loonopzand, opbr. der kollekte	*f*	22,41.
Nieuwkuyk,	»	5,52.
Reusel,	»	10,00.
Berkel, Enschot en Heukelom	»	23,33.
Van de stad Heusden,	»	150,58½.
Van de gemeente Bakel en Milheeze,	»	25,40.
Hoeven en St. Maartenspolder,	»	21,30.
Veghel,	»	461,73.
Raamsdonk,	»	95,89.
Steenbergen,	»	63,70.
Lierop,	»	16,50.
Empel en Meerwijk,	»	5,44½.
Alem, Maren en Kessel,	»	10,60.
Mierlo,	»	15,89.
Aarle-Rixtel,	»	7,10.
Liesbout,	»	2,72.
Bokhoven,	»	5,00.
Moergestel,	»	29,40.
Van de stad Grave,	»	108,50.
Bergen-op-Zoom,	»	167,18.
Van den heer N. N., te Bergen-op-Zoom	»	600,00.
— N. N., te 's Hertogenbosch	»	7,25.
— de heeren *H. Palier en Zoon*, door tusschenkomst van den heer mr. *Schiefbaan*, te Eindhoven, namens de leerlingen van den bijzonderen onderwijzer *van der Linden*, te Helmond, uit hunne spaarpenningen bijeengebragt	»	12,00.
Van Z. Exc. den heere generaal-majoor *de Man*, opperbevelhebber te Grave, wegens de gedane kollekte bij de troepen der bezetting van die vesting	»	185,77½.
Van den heer *K. A. van Eeckhout*, voor den heer *M. Hasenberg* te Amsterdam, van D. N. *f* 1,40; N. N. *f* 25; N. N. een bankbiljet, n°. 515, *f* 100; S. S., vier coupons 5 pCt. certificaten, ieder à *f* 2,47½ en een dito *f* 4,95, te zamen *f* 14,85	»	141,25.

Koersprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, *den 28sten Januarij.*

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
NEDERLANDEN.				
Werkel. schuld	2½	49[illegible]	49[illegible]	49[illegible]
Dito dito	5	94[illegible]	94[illegible]	94[illegible]
Uitgestelde dito	[illegible]	1[illegible]		
Kansbill. dito	[illegible]	21[illegible]	21[illegible]	21[illegible]
Amort. Syndic.	4½	88[illegible]	88[illegible]	88[illegible]
Dito dito	3½	71[illegible]	71[illegible]	71[illegible]
Schatkistbiljett.	6	102[illegible]	102[illegible]	
Oorlogslasten.	5	100[illegible]		
Leening 1831.	6	102		
Handel-Maats.	4½	98¼		
FRANKRIJK.				
Inschr. Grootb.	3			
ENGELAND.				
Dito per 12 Aug.	3			
SPANJE.				
Certificat. Ardt.	5	37[illegible]	38[illegible]	37[illegible]
Dito ℔ 1000	[illegible]	37[illegible]	38[illegible]	37[illegible]
Uitgest. Pers. Sch.	5	11[illegible]	11[illegible]	11[illegible]
Cert. Bons Lond.	5	20	20[illegible]	20[illegible]
NAPELS.				
Certificat. F. & B.	5			
Dito *Falc.* & C.	5	86[illegible]	86[illegible]	
Inschr. Lond. *R.*	5			
RUSLAND.				
Obl. *Hope* 1798	5	102[illegible]		
Dito dito 1828	5	102[illegible]		

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
Cert. dito 1831	5	93¼		
Obl. te London.	5			
Certif. te Hamb.	5			
Inschrijv. Assig.	6	67[illegible]	67[illegible]	67[illegible]
Certificat. dito	6	67[illegible]		
POLEN.				
Aand. Loot. fl. 300.		112[illegible]	112[illegible]	112[illegible]
PRUISSEN.				
Dito dito R. 50.		94[illegible]	94[illegible]	94[illegible]
OOSTENRIJK.				
Dito dito *f* 100.				
Dito dito » 250.	4			
Metalliek	5	94[illegible]	94[illegible]	94[illegible]
Dito Lond. gen.	5			
Dito	2½	54		
Oblig. *Goll* & C.	5			
Dito	4			
Cert. Stadsb. dit.	2½			
Ween. Bankact.	5			
DENEMARKEN.				
Leening te Lond.	3			
BRAZILIEN.				
Dito *Rotschild*.	5	69[illegible]	69[illegible]	
GRIEKENLAND.				
Dito te London.	5			

*** De ondergeteekenden nemen de vrijheid aan het *Weldadige Publiek* in ons Vaderland te berigten, dat een braaf HUIS-VADER in eenen hagchelijken toestand, ten opzigte van de uitoefening zijns beroeps, door eenen zamenloop van omstandigheden, buiten zijne schuld gebragt is, bestaande in langdurige zware Ziekte en Ligchaams-gebreken, waaraan hij gelaboreerd en gedurende welke zijn beroep aanmerkelijk geleden heeft, te meer, daar degene, die hetzelve voor hem uitoefende, te midden dezer ramp, zich onttrok en verwijderde, waardoor tevens zijn Huisgezin, welks leden of door hoogen ouderdom, of uit hoofde van hunne hulpbehoevende jeugd, tot herstel niets hoegenaamd kunnen aanbrengen, diep ongelukkig is geworden, en hetwelk daarenboven nog met eenen steeds zieken bloedverwant bezwaard is. De ondergeteekenden bevelen dezen waarlijk ongelukkigen HUIS-VADER der weldadigheid van hunne Landgenooten aan, ten einde hij, langs dezen weg in de gelegenheid moge worden gesteld, om, door derzelver bijdragen, den grootelijks verachterden staat zijns Beroeps te kunnen optrekken en zoodoende weder voorzien in de behoeften zijns talrijken Huisgezins.

Behalve de roem, waarop het Nederlandsche Volk, ten aanzien der weldadigheid tot redding van wezenlijk ongelukkigen, ten allen tijde aanspraak heeft, zal ook de dank-erkentenis der beweldadigden en de goedkeuring des gewetens, maar bovenal die des Algoeden de heerlijke belooning der weldadigen uitmaken, dewijl toch de barmhartigheid eenmaal tegen het oordeel roemen zal!

De edele gevers gelieven hunne bijdragen voor den ONGELUKKIGEN HUIS-VADER te adresseren aan de Uitgevers van dit Blad, die zich met de bezorging derzelve volgaarne willen belasten en van de ontvangst in hunne Courant berigt zullen doen.

Gorinchem, den 27. Januarij 1834.

G. H. ERNST, *Predikant.*
J. SPEELMAN.
W. M. V. HOOYDONK.

*** H. J. VAN DEN HOUDT, Mr. Horlogiemaker te *Waalwijk*, in *Noord-Braband*, verlangt terstond of tegen Mei aanstaande, *een bekwaam HORLOGIEMAKERS-KNECHT* van de R. K. Godsdienst. Nadere onderrigting bij bovengenoemden.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

AGENTSCHAP KLUNDERT.

De Agent van het Domein te *Klundert*, zal, ten overstaan van den Heere Burgemeester der Gemeente *Klundert*, op den [illegible] Februarij 1834, des voormiddags ten *tien* ure, ten Gemeentehuize aldaar, in het openbaar aan den minstbiedende aanbesteden:

Het *BOUWEN* en *MAKEN* van een geheel NIEUW WOONHUIS, BAKKEET, KARNMOLEN en MELKHUIS, op *de Zeventiende Hoeve*, liggende in den Grooten Polder onder *Klundert*, in huur bij de Wed. J. [illegible], met de Leverantie van de daartoe noodige Bouwstoffen.

Alles nader omschreven in het bestek, zoo ten kantore van den Agent in de *Klundert* als ter Secretarie van de *Klundert* en ten huize van D. SCHALEKAMP aldaar, ter lezing liggende; terwijl inmiddels nadere onderrigting te bekomen zijn bij den Agent voornoemd en bij den Opzigter C. KORTEWEG, Az., in de *Klundert*, welke laatstgenoemde daags voor de besteding de noodige aanwijzing *in loco* doen zal.

Klundert, den 27. Januarij 1834.

De Agent voornoemd,
L. H. RIJSTERBORGH.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office Londen, voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company, te *Londen*, in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld van *Rotterdam*, *Hellevoetsluis*, *Brielle* of *Scheveningen*, naar gelang van ijsgang of andere verhinderingen, iederen Woensdag en Zaterdag.

De Riviervaart niet gestremd zijnde, is het vertrek van *Rotterdam* bepaald op:

Zaturdag den 1. Februarij, des morgens ten 7 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten, W. [illegible] & COMP. te [illegible]

*** Op den 23sten Januarij 1834, is bij het Bestuur der Stad *Breda*, door den Boekhandelaar en Stads-Drukker W. A. SUKOOP, ter Vertaling aangeteekend, de XIV. Druk, van het beroemd HOOGDUITSCH AARDRIJKSKUNDIG LEERBOEK, door Cannabich, welk [illegible] meer en meer volmaakt werk tegen het einde dezes jaars in *Duitschland* het licht zal zien, doch dat door de goedheid des geleerden Schrijvers aan den *Nederlandschen* Vertaler, in het belang van ons Vaderland, nu reeds is toegezonden en weshalve dan ook deze XIV., en niet de vroeger aangekondigde XIII. Uitgave voor *Nederland* zal worden bewerkt.

Men kan nog inschrijven tot 1° Maart 1834, voor *f* 12; zoo bij genoemden Uitgever als bij alle Boekhandelaars en Post-Directeuren in het Koningrijk.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.